

Värmländska byggnadsminnen: Uddeholms herrgård

Kommun: Hagfors

Socken: Norra råda

Funktion: Representationsbyggnad för Uddeholm Tooling AB

Tillgänglighet: Herrgården är inte öppen för besökare med parken kan besökas på egen hand hela året.

Beskrivning

År 1815 revs den andra i raden av herrgårdsbyggnader på Uddeholm. Den hade vid det laget tjänat som bostad åt ägarna till Uddeholmsverken i drygt 80 år. Byggnaden ansågs vara omodern och för liten, istället skulle man bygga en större och mer representativ herrgård på en plats strax intill den gamla. Arbetena med den nya herrgårdsbyggnaden kom igång 1814. Först nio år senare stod byggnaden färdig i sin helhet.

Med sina 17 fönsteraxlar långa fasad blev Uddeholms herrgård den största i sitt slag i Värmland. I ursprungstanken ingick även två flygelbyggnader, men dessa uppfördes aldrig. Den slående enkelheten i byggnadens exteriör är utmärkande för tidens nyklassiska formspråk. Bortsett från några få ornamentala inslag är arkitekturen sparsmakad, anspråkslös och präglad av axialitet, rena ytor och raka linjer. Även i interiören märks frånvaron av detaljrikedom och flärd. Detta kan delvis förklaras av att byggnaden skulle inrymma såväl bostad åt brukspatronen som huvudkontor för den omfattande bruksrörelse som sedermera blev Uddeholmsbolaget.

Bolaget hade sitt kontor i herrgården fram till 1912. Genom åren har vissa förändringar skett. Under åren 1916-17 tillkom en större veranda i väster. Invändigt är emellertid rumsindelningen i stort sett bevarad såsom den varit. Vissa omdispositioner har dock blivit nödvändiga sedan herrgården 1952 avsattes enbart för

representationsändamål. I den omgivande herrgårdsparken ligger en gammal arkivbyggnad, som under 1700-talet användes som bryggghus, samt Norra Rådas gamla sockenkyrka från 1634. Kyrkan flyttades på 1700-talet till Uddeholm och förvandlades till magasin. År 1960 återställdes kyrkan till kapell.

Dagens landskapspark, inspirerad av tyska ideal, tillkom sannolikt under Jonas Waerns tid. Waern var disponent på Uddeholmsbolaget åren 1832–1855. Den ersatte en tidigare park i barockstil med en rak allé och regelbundet ordnade planteringskvarter.

Sedan 1950-talet har inga betydande tillägg gjorts, däremot har de flesta av parkens böljande gångar och vandringsstråk försvunnit och ersatts av stora öppna ytor. Därtill har mängden träd minskat väsentligt. Sedan 2001 arbetar ägaren med att förnya delar av trädbeståndet i parken i samarbete med Värmlands läns hushållningssällskap.

Skyddets omfattning i sammandrag

Herrgårdsbyggnaden och ett avgränsat område runtom.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- *Slott och herresäten i Sverige*, Band 2. Malmö 1968.
- Pettersson, J, *Herrgårdsparken vid Uddeholm: en trädgårdshistorisk dokumentation*, C-uppsats i konstvetenskap, Karlstad Universitet 2006

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.